

מראי מקומות - ביצה

יח:

א. פעמים שאדם בא מן השדה...

ורוחץ אפי' בימות בגשמים

הק' באגרות משה (או"ח ח"א סי' קכו ענף ו' ד"ה ואף), הא אפי' אם נראה כמיקר, הא הוא עצמו יודע שאין כוונתו להקר אלא לטבילה, ובפרט בדברים שצריכים כוונה לטבילה. ותי' דמה דאמר' דנראה כמיקר, אין הביאור דהרואה יתלה דבאמת עושה כן כדי להקר, אלא דהביאור הוא דכל מעשה שאדם עושה מעשה כזה גם להנאתו, אין למעשה זו ענין של מלאכה, אפי' אם הוא וגם הרואה יודעים למה הוא עושה (וע' לעיל מש"כ בשם הביאור הלכה, ואולי זהו הביאור במש"כ דאם המעשה מצד עצמו אינו ניכר, אף דמברך עליו אינו כלום, משום דעכ"פ אי"ז ענין של מלאכה), וע"ש שמבאר ג"כ ענין שלא מאכל בריאים על דרך זה ג"כ.

ב. אלא הואיל ובשבת שרי, ביוה"כ נמי שרי

הק' הרשב"א, למה לא א"ל ביוה"כ נמי פעמים שאדם בא מן השדה מלוכלך בטיט ובצואה. ותי' דביוה"כ מקום לכלוכו בלבד הוא רוחץ, הא כל גופו לא. וכשהוא רוחץ כל גופו לא יאמרו דבשביל לכלוך הוא רוחץ, שאין דרך להיות כל גופו מלוכלך.

ג. ואם איתא, נימא הואיל וקודם

טבול שרי, לאחר טבול נמי שרי

פי' החזון יחזקאל (בחי' לסוגיין), דכיון דלרבא בגומע חומץ אין הגמיעה מחמת עצמה מחזיא כרפואה, דהא קודם הטיבול נראית היא גמיעתו כדבעי למטעם חומץ, וא"כ אי"ז מעשה דמצד עצמו נראה כרפואה. וא"כ, פרכי' לרבא דאמר דמי איכא מידי דבשבת שרי וביוה"כ אסור, שהוא ג"כ משום סברא זו, דהמעשה מצד עצמו נראה כמיקר, אלא דכיון שיש איסור צדדי ביוה"כ דאסור לרחוץ, ממילא ידעי' דאין כוונתו להקר, אבל מצד עצמו נראה כמעשה מיקר. וא"כ, ה"ה כאן, לימא דאינו נראה כמעשה רפואה, כיון דהמעשה גמיעה מצד עצמו אינו נראה כרפואה, רק מחמת דבר צדדי דאנו יודעים שכבר אכל.

ד. דתניא אין מטבילין את הכלי... ואין משיקין

הק' השפת אמת, לפי מה דס"ל לגמ' עכשיו דכולה ביו"ט היא, וא"כ למה קתני תרתי, אם אין משיקין, פשיטא שאין מטבילין. ותי' דמשכחת לה היכא דהמים נטמאו ביו"ט או בולד הטומאה דמותרין לטהרן ביו"ט בהשקה, ואעפ"כ אין מטבילין ע"ג מימיו. עוד הק', כיון דחכמים ס"ל דמטבילין כלי ע"ג מימיו לטהרו, א"כ למה נקט כלי אבן, דהא כלי עץ נמי שרי, דמה בכך דנטמא הכלי, הא מטבילין כלי ע"ג מימיו. וכ' דצ"ל דעכ"פ לכתחלה יש לאסור.